

Uzasadnienie

Projekt rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zmieniającego rozporządzenie w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni, stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 48a ust. 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283, z późn. zm.).

Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni określa:

- 1) minimalny standard podstawowych usług świadczonych w noclegowniach, schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalniach,
- 2) minimalny standard obiektów, w których mieszczą się noclegownie, schroniska dla osób bezdomnych, schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalnie.

Rozwiązania zaproponowane w projektowanym rozporządzeniu w zakresie standardów podstawowych usług świadczonych w noclegowniach, schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalniach oraz standardy obiektów, w których mieszczą się te placówki, wychodzą naprzeciw postulatом podmiotów prowadzących tego rodzaju placówki i organizacjom pozarządowym działającym na rzecz osób w kryzysie bezdomności.

Projektowane rozporządzenie przewiduje wprowadzenie nowej regulacji odnoszącej się do funkcjonowania na terenie jednej nieruchomości kilku placówek, gdzie dopuszcza się wspólne korzystanie z pomieszczeń innych niż noclegowe, mieszkalne i pobytowe. Jednocześnie zastrzega się, że korzystanie z tych pomieszczeń nie wpłynie negatywnie na dostępność tych pomieszczeń dla osób korzystających z usług świadczonych w tych placówkach.

Projekt rozporządzenia również przewiduje dopuszczenie możliwości zapewnienia opieki przez jednego opiekuna dla nie więcej niż 50 osób przebywających w placówkach mieszczących się na terenie jednej nieruchomości, o ile nie wpłynie to negatywnie na jakość opieki.

Projektowane przepisy stanowią, iż regulacja dotycząca zapewnienia opieki przez jednego opiekuna dla nie więcej niż 50 osób, nie ma zastosowania do schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

Uzasadnieniem proponowanego rozwiązania jest fakt, iż w przypadku różnych placówek prowadzonych w tym samym obiekcie obserwuje się ze strony organów kontrolnych wymóg spełniania standardów dla każdej z placówek odrębnie. Oznacza to np. wymóg posiadania dwóch kuchni czy pralni w jednym budynku, co nie znajduje uzasadnienia ekonomicznego i jest poważnym obciążeniem finansowym. Analogiczne zastrzeżenia zgłaszane są do zatrudniania personelu (np. opiekunów, pracowników socjalnych) w tego typu „łączonych” placówkach.

Projekt rozporządzenia przewiduje również dokonanie zmian w załącznikach do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni. Proponuje się zmiany w zakresie usług dotyczących, w uzasadnionych przypadkach, krótkotrwałych, nie dłuższych niż 7 dni, przekroczeń o nie więcej niż 10% norm związanych z zapewnieniem opieki przez co najmniej 1 opiekuna na określoną liczbę osób przebywających w placówce. Odnosi się to do wszystkich rodzajów placówek wskazanych w załącznikach 1–4 do rozporządzenia, tj. noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni.

Sytuacja finansowa większości organizacji prowadzących placówki dla osób w kryzysie bezdomności nie pozwala na zatrudnianie większej liczby pracowników niż przewidziana minimalnymi standardami. W związku z powyższym, w krótkotrwałych sytuacjach kiedy danego pracownika nie ma w pracy (urlop, zwolnienie chorobowe), utrzymanie standardów dotyczących liczby osób przypadających na jednego opiekuna oraz liczby opiekunów w porze nocnej może być znacznie utrudnione.

Ponadto, w zakresie usług dotyczących placówek, proponowane zmiany dotyczą dopuszczenia tymczasowych, do 7 dni, zastępstw za nieobecnego w pracy opiekuna przez innego pracownika (lub wolontariusza) placówki. Jak również definiują, że osoba sprawująca zastępstwo nie musi spełniać wymogów określonych w art. 48a ust. 2g, 2h i 3a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej dla danej placówki, z wyjątkiem posiadania ukończonego szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy. Powyższe odnosi się do załączników 1, 2 i 4 rozporządzenia, tj. do noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych oraz ogrzewalni.

W odniesieniu do powierzchni przypadająca na osobę w pomieszczeniach mieszkalnych, noclegowych i pobytowych projekt rozporządzenia przewiduje odstępstwo od normy, które nie może przekroczyć 5%. Powyższe odnosi się do załączników 1–4 rozporządzenia, tj. noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni.

W chwili obecnej standardy określone rozporządzeniem wymagają we wszystkich czterech regulowanych rodzajach placówek (ogrzewalnie, noclegownie, schroniska dla osób bezdomnych oraz schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi), w przypadku, gdy mieszkańcami tych placówek są mężczyźni, zastąpienia połowy misek ustępowych pisuarami. I tak, w ogrzewalniach wymaga się 1 miski ustępowej dla 20 kobiet oraz 1 miski ustępowej dla 30 mężczyzn i 1 pisuaru dla 30 mężczyzn, zaś w pozostałych placówkach – 1 miski ustępowej dla 10 kobiet oraz 1 miski ustępowej dla 20 mężczyzn i 1 pisuaru dla 20 mężczyzn. Stawianie tak sztywnych wymogów dotyczących zastępowania misek ustępowych pisuarami wymaga zmiany. Organizacje i inne podmioty prowadzące placówki dla osób doświadczających bezdomności wskazują na potrzebę zmiany tego zapisu.

W projektowanych zmianach proponuje się określenie nowych wymogów odnoszących się do sanitariatów. Przewiduje się, iż wymogi dotyczące miski ustępowej – 1 dla 10 osób; w przypadku placówek, w których zamieszkują wyłącznie mężczyźni oraz w przypadku wydzielonych toalet męskich w placówkach koedukacyjnych, dopuszcza się zastąpienie nie więcej niż połowy misek ustępowych pisuarami. Jednocześnie w uzasadnionych przypadkach (np. remont, uszkodzenie) dopuszcza się krótkotrwale, do 30 dni, odstępstwo od ww. norm o nie więcej niż 10%. Powyższe odnosi się do załączników 1–4 rozporządzenia, tj. noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni.

Ponadto, w odniesieniu do załącznika nr 4 określającego minimalny standard podstawowych usług świadczonych w ogrzewalniach oraz minimalny standard obiektów, w których mieszczą się ogrzewalnie, projekt rozporządzenia przewiduje zmiany związane z okresem świadczenia usług. Proponuje się wprowadzenie zapisów, stanowiących że w okresie zimy, a szczególnie podczas niskich temperatur zewnętrznych, tj. gdy najniższa temperatura zmierzona w przedziale godzin 8–19 jest niższa niż 0°C, lub sytuacji kryzysowych, ogrzewalnia powinna być czynna przez 24h na dobę, chyba że na terenie gminy funkcjonuje inna placówka dla osób bezdomnych zapewniająca w porze dziennej możliwość ogrzania się w pomieszczeniu, którego temperatura nie jest niższa niż 18°C. Dotychczasowy zapis uzależniający godziny otwarcia ogrzewalni od istnienia na terenie gminy noclegowni wymaga zmiany, gdyż z praktyki

jego stosowania rozwiązanie okazało się niewystarczające – powoduje, że w gminach w których noclegowni nie ma (w domyśle – w mniejszych gminach), ogrzewalnia musi być czynna zarówno w nocy, jak i w dzień, zaś w gminach w których istnieje zarówno ogrzewalnia, jak i noclegownia (w dużych gminach) – obie te placówki mogą być czynne wyłącznie w nocy. Proponuje się więc zmianę wprowadzającą wymóg otwarcia ogrzewania wyłącznie w godzinach nocnych, niezależnie od istnienia na terenie gminy noclegowni. Jednocześnie, proponowana zmiana powinna wymuszać otwarcie ogrzewalni przez całą dobę w trudnych warunkach atmosferycznych.

Z uwagi na charakter proponowanych zmian projektowana regulacja nie zawiera przepisów przejściowych.

Przewiduje się, że projekt rozporządzenia wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Regulacje zawarte w projekcie rozporządzenia nie stanowią przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.), w związku z tym nie podlega on notyfikacji.

Projekt rozporządzenia nie wymaga notyfikacji na podstawie art. 15 ust. 7 i art. 39 ust. 5 dyrektywy 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącej usług na rynku wewnętrznym (Dz. Urz. UE L 376 z 27.12.2006, str. 36).

Zgodnie z § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806) projekt rozporządzenia nie podlega opinii właściwych instytucji i organów Unii Europejskiej, w tym Europejskiego Banku Centralnego w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt rozporządzenia nie będzie miał wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248, z późn. zm.) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz na stronie podmiotowej

Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny z dniem skierowania do uzgodnień, opiniowania i konsultacji publicznych.

Projektowane przepisy nie stwarzają zagrożeń korupcyjnych.